

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken Februarius 9 - dik napján, 1816 - dik esztendőben.

Frantzia Ország.

A' Londoni újságok újabb környül-
állásokat hordanak elő azon három Anglu-
soknak tselekedeteikről, kik a' *Lavalette*'
elszöktetésével vádoltatnak. Ezek szerint
Lavalette a' fogházból való kijövele után
még három hétig lakott *Párisban* egy *Bo-
napartistánál* (vagy revolúziós hajlandósá-
gú embernél), de a' ki nem nevezetik meg.
Páris Januarius' 9 - dik napján hagyta oda
az elszöktetői közül egygyikkel. *Scnlis-
be* érkezvén, itt elébb nem akart lovat ad-
ni nékik a' Postamester, miuthogy nem
tudtak arról való útasító levelet mutatni a'
Posták' kormányozójától, hanem látván,
hogy az Anglus tiszt az ott őrizeten lévő
egyéb Anglus tisztekkel barátságosan be-
szélget, végezetre meggondolkodott, 's azt
mondotta, hogy nem tartozna ugyan lovat
adni, mindazonáltal az Anglus formarú-
hát 's az Anglus armádát tekintvén, az
ezekhez való tiszteletből megselekszi. *Sen-
listól* fogva akadály nélkül mentek *Cam-
bray* városáig. Itt három oráig tartóztatták
őket az őrizeten lévő Anglusok. Végre in-
nen is megmenekedvén, szerentsésen meg-
érkeztek *Monsha*. Itt az Anglus, *Lavalettét*
a' jó szerentsére bizta, 's maga vissza ment
Párisba.

Az a' levél, mellyet a' Frantzia fő Mi-
nister *Richelieu* ezen tárgyról a' *Párisban*

lévő Anglus Követhez küldött volt, a' *Lon-
doni* újságokban ekképpen jött-ki: —

„*Páris*, Jan. 13 - dikán, 1816. Az alól
irt legnagyobb bänkodással és kesergéssel
szemléli, hogy kéntelen légyen *Sir Stuart
Károly* úr ő Excellentiájának tudtára ad-
ni azt, hogy ő Britanniai Felségének né-
mely alattvalói az ő Frantzia Királyi Fel-
sége' országlása ellen elkövetett bűnös tse-
lekedetekben valóságos részt vettek légyen.
Excellentiád ezen levélből, mellyet az
alólirt éppen most vett a' Politziai Minis-
tertől, láthatja, hogy *Sir Wilson Robert,
Bruce*, és még egy más személy, a' kit
hasonlóképpen Anglusnak mondanak len-
ni, azzal vádoltatnak, hogy *Lavalettének*
az elszökésben segítségül voltak. Ezeknek
processusok elkezdődik, banem az alólirt, mi-
dön erről *Sir Stuart Károly* úr ő Excellentiá-
jának hírt teszen, egyszersmind a' felől is
bizonyossá teszi őtet, hogy az elfogattatott
személyek a' magok mentésében a' mi tör-
vényeink által megengedtetve lévő minden
némű szabadsággal élni fognak, és hogy az
ígasságtételbeli oltalmazó formálítások az ő
hasznokra lelkiesmérelesen megtartattat-
nak. —

„Midőn az alólirt, az Anglus Követ
úr ő Excellentiájának ezt a' nyilatkozta-
tást a' maga Udvarának a' Britannus Udvar
Országlása eránt viseltető tiszteletéből teszi
szerentsejének tartja egyszersmind a'

maga ő eránta való nagy tiszteletét is meg-
újítani. —
„*Richelieu.*”

Párisból két Frantzia tisztviselőt küldetettek által *Londonba*, hogy az *Anglus* Országlószékét ezen történetről tudósítsák.

Párisi levelek erősítik, hogy az elfogattatott *Anglus* tiszteknek tselekedetét, magának *Sir Wilsonnak* egy levele árulta el (de nem írják miképpen) mellyet ő *Párisból Londonba*, a' *Ministerekkel* ellenkező résznek egy nevezetstagjához (*Lord Greyhez*) irt. — A' foglyok mind a' hárman egyegy kérő levelet nyújtottak-bé a' Frantzia Országlószékhez, hogy, mivel az ő tselekedeteknek, mellyel vádoltatnak, semmi esetben nem lehet egyéb következése valamely fenyítő (vagy jobbító, *Correctionnel*) büntetésnél, tehát, mint a' *Lavallette*' feleségét, *Cautionak* letétele mellett elbotsátották, őket is botsássák-ki a' fogságból.

A' Belső Minister ilyen írást botsátott Jan. 17 -dik napján minden *Préfektusokhoz*: —

„*Préfektus Ur!* egy *Londonban* nyomtatott *Circulare* érkezett az *Angliai* úgymondatott *Protestáns* társaságtól a' Frantzia országi *Protestáns* papsághoz. Ez az írás azon üldöztetéseknek színelése által, a' mellyekről erősítették, hogy a' Frantzia *Protestánsok* ellen elkövetettek volna, benne félelmet gerjeszthet, és őket kívándóhátra ingerelheti. Több *Protestáns* *Consistoriuumok* *Előelőitőinek* válaszaik, mellyeket ők erre a' *Circularéra* nézve az *Anglus* *Protestáns* társaságnak adtak, hozzám is megérkeztek, és mind ezekből kitündönlük az azokhan uralkodó jó indulat, 's jó gondoskodás; és én nem kétlem, hogy azok is, mellyek még hozzám meg nem érkeztek, hasonló bosszankodással eltaszították magoktól a' nevezett *Anglus* társaság' veszedelmes sugallásait. Kérem a' *Préfektus* urat küldje meg nékem mind ezeknek a' válaszlásoknak nássaikat; én mind ezeket a' *Király'* eleibe terjesztem. Ő Felsége jó

akarattal fogja szemlélni mind ezekben a' *Protestánsoktól* az ő Felsége atyai országlósába helyezettett bizodalomnak, az ő Felsége személyéhez való vonzodásnak, 's igaz hazaszeretetnek nem-kétszínű bizonyosságait. A' *Protestánsok* is egész számot tarthatnak az ő Felsége oltalmához, a' kiminden alattvalóiban, akár mitsoda vallásuak legyenek, tsak a' maga gyermekeit szemléli, a' kik eránt egyenlő indulattal viselkedik. Szerentsém van lenni. —

„*Vaublanc*, Belső Minister,

Azon fogház előtt, melybe a' három *Anglusok* tartatnak, egész napestig hintók állanak, mellyekben *Anglusok* mennek oda, hazájokfiainak meglátására. De úgy lehet észre venni, hogy tsak a' férfiakat botsátják-bé, és hogy átaljában semmi aszszony ruhás embernek nem szabad bémenni. Az aszszonyok a' hintóban ülnek addig, míg a' férfiak bejárnak.

Párisban a' katonáknak strázsáló helyeiken, megszaportották a' strázsáló csoportokat.

A' *Király* *Hertzezné* vette azt a' *Tourzelné* nevű fő nemes aszszonyságot, ki a' *XVI-dik Lajos* *Király'* gyermekei mellett nevelő volt. —

Jan. 24-dik napján fényes vendégséggel inneplették az *Udvárnál* a' *Hertzege Berry'* születése napját, a' hol *Hertzege Wellington* is jelen volt sok más fő idegenekkel egyetemben. —

Azt a' summát, mellyet *Angoulemé* *Hertzezné* a' *XVI-dik Lajos* *Király'* Jan. 21 -dikén tartatott gyászos emlékeztető inepének alkalmatosságával, adósságaikért fogságban ülő sok személyekért fizetett, 250 ezer *Frankra*, azt a' mit a' *Király'* a' szegényeknek kiosztatott, hasonlóképpen még egy ennyire teszik. —

Rouen városában a' *Respublikai* és *Ro-naparte'* idejébéli minden emblemat, emlékeztető tárgyakat, összeégették.

Lyonból így irtak Jan. 22-dik napján: — „Itt igen rosz híreket terjesztettek-el a'

rosz gondolkodású emberek, mellyeknek azonközben a' tudatlan porsereg igen könnyen hitelt ad. Kereskedésünk' megakadásának 's az itt előfordult sok árestáltatásoknak okát, ezen rossz gondolkodású embereknek alattomban való mesterkedéseikben akarják sokak feltalálni. Tegnap éjjel *Rousser* nevű papirosfabrikáns is árestálták. A' háza' a'jtáját fejszékkel vagdalták-bé, melly után *Rousser* a' maga fábricájába szaladott-bé, 's itt is néhány óráig védelmezte magát; utoljára pedig, mikor már nem tehetett egyebet, választó vízzel (aqua fortissal) öntözte azokat, a' kig megtámodták. Most a' város' tömlötzeben fekszik. Ma reggel egy öt rendczimeres Oberstert is árestálanak.

Nagy Britannia.

A' *Londoni* levelekben Jan. 19-dikén írják, hogy a' Frantzia országi Protestánsokat úgy nevezett oltalmazó Ánglus tarsaságnak előlülője *Glasgowban*, Minister Lord *Liwerpool* hoz játván ezen kérdéssel, hogy az Ánglus Országlószéknek a' Frantzia Országi Protestánsokra nézve tett lépései mitsoda következással koronázattak volna meg? ilyen választ kapott a' nevezett Ministertől: —“

„Az Urtól hozzám érkezett írásra nézve szükségesnek tartom megjegyezni, hogy az újabb és jól megvígált tudósítások tökéletesen megerősítik azt a' régibb vélekedést, hogy Frantzia országban azokat a' nyúghatatlanokodásokat, mellyekről az úr beszéll, a' Frantzia országlószék sem fel nem gerjesztette, sem felgyuladásában nem táplálta, hanem sőt inkább minden tekintét és befolyását arra fordította, hogy az előfordult botránkozató történeteknek végtettessék, és meggátoltattathassék az, hogy az efféle történetek ismét elő fordulhassanak. —“

„Liverpool.

A' Napkeleti Indiai környülállásokra nézve egymásnak ellentmondanak a' *Londoni* újságok. A' Ministerialis Kurir azt

mondja, hogy semmi környülállásokból ki nem lehet hozni, hogy a' világnak (ezen messzse lévő de nevezetes) részében hadakozástól lehet ne félni.

A' több újságok ellenben így szollanak: —“

„Minden leveleink azt mutatják, hogy közönséges hadakozás fog ezen *Indus* tartományokban nem soká kiütni. A' *Madras* Anglus armáda szüntelen táborozik, 's a' tanyája *Akoulnában* van. Az eddig *Bombayban* tanyázott armádánk *Foulna* felé márschirozik, melly tsak 150 Ánglus mértföldnyire esik *Akoulná*tól. Ez a' két armáda 30,000 emberekből áll. A' harmadik, vagy a' *Bengolai* armádának segítségére 27,000 emberek érkeztek meg. Azt hiszik, hogy ezeknek az armádának mozdulásaik a' *Marattok* ellen légyenek intézette, és hogy mind ezekkel a' *Maratt* nemzeteknek teljes kiirtására légyen a' czélzás, avagy legalább arra, hogy kén-teleníttessenek *Anglus* armádákat befogadni magokhoz. Ezek a' nemzetek meg nem szüntek minden körülettek lakó nemzeteket felprédálni. Okot adtak tehát arra, hogy megtámadjuk őket.

A' *Londoni* Tanáts öszsze gyülekezvén affellett tanátskozott, hogy a' Frantzia országgal helyreállított békességre nézve küldjenek megköszönő vagy szerentséltető jelentést a' Régens Princzhez: de nem egygyezhetvén-meg egygyütt, és egyéb fontos tárgyak is fordúlván elő, más napra balasztotta a' dolog felett való tanátskozást a' Polgármester.

A m e r i k a.

A' *Madriti* Udvari újság ilyen kedves tudósításokat adott ki az *Amerikai* 's nevezetesen a' *Karthagenai* környülállásokról: —“

„Generális *Morillo* a' maga fő hadiszállásáról *Torresilásból* a' múlt esztendőben Sept. 17-dik napjau írta, hogy *Karthagena* várát a' Királyi seregek tengeren szárazon egészszen bézárták, és ennek ke-

)(**

vés idő alatt fogyatkozása lesz eseség dolgában; a' Király' armádájának pedig annyi az esése, hogy megéri vele esztendőig; a' Királyi seregek között semmi betegség nem uralkodik, és a' lovasság új lovakat kapott. Az ország' belső részéire is számos csapatok küldettek szélllyel a' tsendességnek helyreálltatása végett.

Az egygyesült Státusokból, nevezetesen *Baltimoreból* November 21-dikén indult levelek ellenben azt erőssítik, hogy úgy látszik, hogy nem lehet többé kétségbehozni, hogy *Karthagenánál*, az úgy nevezett *Independensek* légyenek a' nyertesek, és hogy, mint az Északi Amerikai városokban kijövő újságok is megégygyezőleg erőssítik, a' Gen. *Morillo* próbatételei még eddig mind vissza verettek.

Spanyol Ország.

Madridban olyan készüléteket lehet szemlélni a' Királyi Udvarnál, mellyek arra mutatnak, hogy odanem sok a' Királyné fog érkezni.

Német Ország.

A' Kasseli Udvar olyan parantsolatot adott-ki a' maga katonáira nézve, hogy ennekutánna ismét úgy öltözzenek mint eddig; haj korbátsot, szűk nadrágot 's több effélet viseljenek; porozott fővel járjanak.

A' *Monachiumi* újság szerint ilyen Hirdetést intézett a' Bavarus Király a' *Salzachi* kerületbéli (Salzburg vidéki) lakosokhoz: —

„*Mi, József Maximilian* 's a' többi. Nagy meglepéssel vettük azon nyilatkozatásokat, mellyeket a' *Salzachi* kerületnek több városai, falui, birtokos 's egyéb magános lakosai hozzánk béküldöttek, 's úgy nézzük ezen nyilatkozatásokat, mint hozzánk való vonszadássoknak 's alattvalói hűségeknek még annyi bizonyágtétele, 's igazságosan várjuk tőlök, hogy továbbá is fenntartják azt a' bizodalmat erántunk, hogy mi a' most fennforgó környüllások között is egyedül tsak a' haza' ja-

vát tartjuk, mint tselekedeteinknek legszentebb sinór mértékét, szemünk előtt.”

Folytatása a' *Párisi* tudósításoknak. — Minekutánna a' feljebb találtató Frantzia tikkelyeket bérekesztettük volna, az itt következők azután kerültek kezünkhöz. —

A' *Brüsseli* újságlevelekben olvassuk, hogy a' Párisban lévő Anglus Követa' *Sir Stuart Károly*, néhány minutákkal az előtt, hogy a' Frantzia fő Ministertől Hertzeg *Richelieu*tól a' feljebb találtató levelet vette volna, így írt volt ehez: —

„*Páris*, Jan. 13-dikán 1816. Hertzeg Ur! Bámulással hallottam, hogy néhány Anglusok, kik között vagynak Generális *Sir Wilson Robert*, *Cranford Bruce* és *Hutschinschon* Urak, ma reggel elfogattak, írásaik elvétettettek, 's ók magok a' Politziai Ministernek meghatározott parantsolatjára fogházba vitettettek légyen.

„Mint hogy én Excellentiádat sokszor bizonyossá tettem affelől, hogy Királyomnak védelmezését semmi olyan személyekre ki nem terjesztem telyességgel, kiknek magokviselete a' Frantzia Országlószeknek veszedelmet okozhatna: erre nézve réám nézve nagyon kedves lett volna, ha én, mint a' Frantzia Udvarnál lévő Anglus Követ, Excellentiádtól egy jelentés által ezen tárgyra nézve megtisztelttettem volna, melly által megkímélttetett volna annak a' hivatal szerint való magyarázatkívánásnak szükségese volta, hogy mik lehessenek azok az indító okok, a' mellyek ezt a' bánás módját oly személyekre nézve szükségessé tették, kiknek hivataljok és rangjok az ómagokviseletekért bizonyos mértékben kezességül szolgál.”

A' Hadi Minister egy rendetést bötött a' Párisi nemzeti örző seregekhez, melly által eleikbe írja, hogy szolgálátjokat legnagyobb pontossággal tegyék kivált a' téli hoszszú éjtzakákban, mellyek a' rossz gondolkodású embereknek veszedelmes iparkodásaikat nagyon könnyebbitik. —

A *Gazette de France* beszéli, hogy valamely kortsmán a fejetlenségnek három Apostolai, a Királyi testőrző seregből két Granadirosokkal beszédbe elegyedvén, tsábito beszédjek által megtántorítani iparkodtak őket, tartozó kötelességeikhez való hűségekben, hanem a katonák a helyett, hogy ettsábitatni engedték volna magokat, fogságra vitték a rosz tanátsadókat. — Ellenben ugyan ekkor arról panaszkodik a Párisi nevezett újság, hogy a régi Regimentekből formáltatott *Departmentalis Legióknál* naponként nevedik a katonák között az elszökésre való hajlandóság. —

Rochelleben egy proklamációt tett közönséges a Prefektus, melyben azt mondja, hogy a közönséges hajlandóság abban a departamentben ugyan átaljában vétettévé jó: és a még fennlévő egyenletlenkedés nem olyan nagy, hogy egy különös meghasonlott részt formálhatna. E mellett, a még meglévő nyughatatlan és támadásra hajlandó emberek száma is naponként kevesedik, s azoknak befolyása, kik a népet efféle hazugságokkal iparkodnak fellázasztani, hogy a tized, a feudale systema s több effélék, ismét vissza fognak térni, szemlátomást kissebbedik — de, ily intésen végzi proklamációját a Prefektus, vigyázni kell, a nyughatatlanságnak min-tus tsíráját még bimbójában meg kell fojtatani, mert, ha még egy új politikai *crisis* találna elő fordúlni, ez, veszedelemre fogná Frantza országnak lételet kitenni.

L o m b a r d i a.

Majlandból ezeket írták Febr. 1-ső napján: — „A *Bavariai* Koronaörökös Princz, Jan. 30 - dik napján ide érkezett. Kísérői között vagynak Gróf *Rechberg* az *Austriai* Cs. K. Udvarhoz rendeltetve lévő *Bavarus* Követ, s Gróf *Reusz* Generál Adjutans. Az ő K. Hertzegsége ide jövele a bizonyosságig megvalóságosította a nekünk azt a már itt ez előtt elterjedett hirt,

hogy a *Monachiumban* egy időtől fogva folyó alkudozások elvégződtek legyen.

Két Cs. K. Kamarás Urak rendeltettek ki, a kik ő K. Hertzegségénél szolgálatot tesznek, úgymint: Gróf *Clam-Martinitz* és Bárá *Imhof* Urak.

Ma fényes asztal van az *Udvarnál*, melyhez minden itt lévő idegen Ministerek és Kávetek, valamint szinten az idevaló főbb *Udvari* és *Fő Tiszti* karok is meghívattak.

Jan. 31-dik napján a *Májlándi* kereskedők igen fényes bált adtak a *della Canobbiana* theatrom' épületében, a hol ő Cs. K. Felsőekkel egyetemben, ez a Királyi Korona örökös Princz is jelen volt.

Előmozdítatások.

Ő Cs. Kir. Felsőge méltóztatott Gróf *Schmidegg Tamás* Kapitány Urat a *Sz. Fajervár Vármegye* és városbéli *Velites-Szadronnak*, mely a Császár Huszár Regiment mellé volt adattatva, Komandánsát, midőn az 1814-dik esztendőben kapott terhes sebek miatt a további katona szolgálatra alkalmatlanná tétettetvén, penzióra lépett volna, ad honores *Májori* rangal megtisztelni.

Cs. K. *Camerarius* s a F. Kir. Magyar *Udvari* Camaránál Tanátsos Bárá *Perényi Lázár* urat, az ő megesmérteteit lehetőségeire s hosszas esztendőktől fogva való megkülömböztetett szolgálatai által szerzett érdemeire nézve való tekintetből, *N. Maramaros Vármegye* Fő Ispánsági Admínistrátorává — Hasonlóképpen *N. Wessprim Vármegye* Első V. Ispányát *T. Besán István* urat, *N. Verőtze Vármegye* Első V. Ispányát *T. Dellimanich Károly* urat, és *N. Trentsin Vármegye* Első V. Ispányát *Puchoi* és *Csokai Marczibani Imre* urat, megkülömböztetett hasznos és hosszas szolgálataikra nézve, Királyi Tanátsosokká kinevezni, kegyelmesen méltóztatott ő Cs. K. Felsőge.